

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36014489	A Xunqueira	Pontevedra	2019/2020

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CMSSC01	Atención a persoas en situación de dependencia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0219	Empresa e iniciativa emprendedora	2019/2020	2	53	53

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	CARLOS ALBERTO SEOANE TARRÍO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A formación profesional comprende o conxunto de accións formativas que capacitan para o desenvolvemento cualificado das diversas profesións, o acceso ao emprego e a participación activa na vida social, cultural e económica. As bases lexislativas son: (1) A Lei orgánica 2/2006, de 3 de maio, de educación e; (2) O decreto 114/2010, de 1 de xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional no sistema educativo de Galicia. O Decreto de 2010 sinala como obxectivos da Formación profesional, entre outros no seu artigo 3.1, algúns referidos ao noso módulo:

- b. Comprender a organización e características do sector produtivo correspondente.
- c. Coñecer os mecanismos de inserción profesional, coñecer a lexislación laboral e os dereitos e obrigas que se derivan das relacións laborais.
- d. Aprender por si mesmos e traballar en equipo, así como formarse na prevención de conflitos e na resolución pacífica dos mesmos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social.
- e. Traballar en condicións de seguridade e saúde, así como previr os posibles riscos derivados do traballo.

Os módulos profesionais, tal como sinala o artigo 9.1 do decreto de 2010, están constituídos por áreas teórico prácticas de coñecemento en función das competencias profesionais e organizadas, tal como sinala o artigo 10.1, en unidades formativas. A superación destas unidades formativas dan dereito á certificación do módulo. Tal como sinala o artigo 10.2, a unidade formativa incluírá un os varios resultados de aprendizaxe.

O artigo 13 regula o módulo de EMPRESA E INICIATIVA EMPRENDEDORA (EIE), e sinala: "o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora persegue:

- Formar no coñecemento respecto ao sector produtivo de Galicia.
- Fomentar a iniciativa emprendedora, a innovación e a creatividade na empresa
- Formar sobre a selección da forma xurídica, xestión administrativa e financeira, auto emprego, asunción de responsabilidades e funcións no emprego por conta propia para facilitar o acceso ao emprego e a reinserción laboral."

Este módulo profesional contén a formación necesaria para desenvolver a propia iniciativa no ámbito empresarial, tanto cara ao auto emprego como cara á asunción de responsabilidades e funcións no emprego por conta aliea.

O Ciclo ten o seu título regulado polo decreto 226/2012, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en atención a persoas en situación de dependencia.

A Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, establece no seu capítulo III que se entende por currículo o conxunto de obxectivos, competencias básicas, contidos, métodos pedagóxicos e criterios de avaliación de cada unha das ensinanzas reguladas pola citada lei.

Identificación do título.

O título de técnico en atención a persoas dependentes identifícase polos seguintes elementos:

Denominación: atención a persoas en situación de dependencia.

Nivel: formación profesional de grao medio.

Duración: 2.000 horas.

Familia profesional: servizos socioculturais e á comunidade.

Referente europeo: CINE-3b (Clasificación Internacional Normalizada da Educación).

Perfil profesional do título.

O perfil profesional do título de técnico superior en educación infantil determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de competencia do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais incluídas no título.

Competencia xeral.

A competencia xeral deste título consiste en atender a persoas en situación de dependencia no ámbito domiciliario e institucional con fin de manter e mellorar a súa calidade de vida, realizando actividades asistenciais e non asistenciais, psicosociais, e de apoio á xestión doméstica, aplicando medidas e normas de prevención e seguridade e derivándoas a outros servizos en caso necesario

Contorno profesional.

1. As persoas que obteñan este título han exercer a súa actividade no sector de servizos ás persoas, de carácter asistencial, psicosocial e de apoio á xestión doméstica.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

¿ Coidador/ora de persoas en situación de dependencia en institucións e/ou domicilios.

¿ Coidador/ora en centros de atención psiquiátrica.

¿ Xerocultor/ora.

¿ Gobernante/a e subgobernante/a de persoas en situación de dependencia en institucións.

¿ Auxiliar responsable de planta de residencias de maiores e persoas con discapacidade.

¿ Auxiliar de axuda a domicilio.

¿ Asistente de atención domiciliaria.

¿ Traballador/ora familiar.

¿ Auxiliar de educación especial.

¿ Asistente persoal.

¿ Teleoperador/ora de teleasistencia.

Prospectiva do título no sector ou nos sectores.

1. As medidas establecidas na Lei 39/2006, do 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, así como o aumento de persoas da terceira idade, fai previsible unha alta inserción laboral e unha tendencia de crecemento estable.
2. A diminución de coidadores informais no ámbito familiar derivada da situación socioeconómica e laboral das familias ha redundar tamén nunha maior empregabilidade das persoas con esta titulación.
3. O forte crecemento dos servizos de atención diúrna que se observa vai requirir profesionais con maior competencia e versatilidade na realización de actividades de apoio psicosocial.
4. A asistencia para a autonomía persoal, que aparece como sector emerxente, exige profesionais con competencias relacionadas coa función de acompañamento.
5. A progresiva implantación das novas tecnoloxías fai necesaria unha actualización permanente neste campo, para se adaptar aos cambios que se vaian introducindo nas institucións e no propio domicilio.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	O EMPRESARIO E A IDEA EMPRENDEDORA	A figura do emprendedor, a innovación e a idea de negocio	3	6
2	A EMPRESA E O SEU CONTORNO	A empresa e o seu contorno. A responsabilidade social corporativa.	3	6
3	A FORMA XURÍDICA DA EMPRESA	A forma xurídica da empresa como requisito legal de posta en marcha.	3	6
4	OS TRÁMITES DE CONSTITUCIÓN DA EMPRESA	Trámites de constitución para crear a empresa.	3	6
5	DOCUMENTACIÓN CONTABLE E COMERCIAL: PEDIDO, ALBARÁ, FACTURA, CHEQUES, OBRIGAS DE PAGAMENTO E LETRAS DE CAMBIO	Confección de pedidos, albarás, facturas, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio	6	11
6	O MARKETING	O papel do marketing na empresa	3	6
7	A CONTABILIDADE	As principais contas anuais obrigatorias na empresa. Conta de resultados, balance e previsión de tesourería.	6	11
8	O FINANCIAMENTO DA EMPRESA	Achega de fontes de financiamento para a empresa	3	6
9	A XESTIÓN FISCAL NA EMPRESA	Impostos ligados ao funcionamento da empresa	5	6
10	O PROXECTO EMPRESARIAL	Elaboración dun plan de empresa ligado ao sector produtivo do ciclo formativo	18	36

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	O EMPRESARIO E A IDEA EMPRENDEDORA	3

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector de atención a persoas en situación de dependencia.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito de atención a persoas en situación de dependencia, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.

4.1.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de atención a persoas en situación de dependencia (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
A cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
A actuación das persoas emprendedoras no sector de atención a persoas en situación de dependencia.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	A EMPRESA E O SEU CONTORNO	3

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valórase a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analízase o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa de atención a persoas en situación de dependencia en función da súa posible localización.
CA2.6 Analízase o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valórase a importancia do balance social dunha empresa relacionada coa atención a persoas en situación de dependencia e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de atención a persoas en situación de dependencia, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analízanse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de atención a persoas en situación de dependencia, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de atención a persoas en situación de dependencia: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de atención a persoas en situación de dependencia: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.
Localización da empresa.
A persoa empresaria. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.
Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.
Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	A FORMA XURÍDICA DA EMPRESA	3

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízouse o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector de atención a persoas en situación de dependencia.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	OS TRAMITES DE CONSTITUCIÓN DA EMPRESA	3

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.6 Identifícanse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identifícanse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.

4.4.e) Contidos

Contidos
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	DOCUMENTACIÓN CONTABLE E COMERCIAL: PEDIDO, ALBARÁ, FACTURA, CHEQUES, OBRIGAS DE PAGAMENTO E LETRAS DE CAMBIO	6

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d

4.5.e) Contidos

Contidos
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de atención a persoas en situación de dependencia: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	O MARKETING	3

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.

4.6.e) Contidos

Contidos
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	A CONTABILIDADE	6

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbóronse as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.

4.7.e) Contidos

Contidos
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e razóns financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	O FINANCIAMENTO DA EMPRESA	3

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas de atención a persoas en situación de dependencia tendo en conta a súa localización.

4.8.e) Contidos

Contidos
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de atención a persoas en situación de dependencia.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector de atención a persoas en situación de dependencia.

4.9.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
9	A XESTIÓN FISCAL NA EMPRESA	5

4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resumes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionada coa atención a persoas en situación de dependencia, e diferenciáronse os tipos de impostos no calen

4.9.e) Contidos

Contidos
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.

4.10.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
10	O PROXECTO EMPRESARIAL	18

4.10.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	NO
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.10.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.8 Analizouse a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de marketing.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.10.e) Contidos

Contidos
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito de atención a persoas en situación de dependencia.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

En relación ao módulo de EIE, teremos en conta as seguintes puntuacións:

- **EXAMES/PROBAS TEÓRICAS:** o instrumento de avaliación serán as probas de coñecemento, mediante probas obxectivas, teóricas e prácticas, que terán unha ponderación na nota final dun 70%.
- **PLAN DE EMPRESA:** Elaboración dun plan de negocio dunha empresa do sector , cunha ponderación final do 30%, e co seguinte contido mínimo:
  - 1- Idea de negocio.
  - 2- Identificación dos promotores.
  - 3- Análisis do mercado e localización da empresa.
  - 4- Forma xurídica e trámites.
  - 5- RRHH e organización.
  - 6- Descrición do produto/servizo e Plan de Marketing.
  - 7- Inversión e financiación.
  - 8- Estudo de viabilidade.

É necesario ter aprobadas todas as avaliacións para ter a cualificación de apto no módulo. En caso de ter suspensa algunha avaliación, haberá un exame teórico/práctico final de módulo no mes de xuño. A cualificación para ser apto no módulo deberá ser igual ou superior a cinco puntos.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

A recuperación pode ser necesaria como resultado da avaliación se detéctase que o alumando non acadou o nivel mínimo proposto nos CA correspondentes. Os instrumentos de recuperación, serán distintos dependendo do que teña que recuperarse:

Se tense que recuperar por ter suspensa a segunda avaliación haberá un exame final no mes de xuño a modo de recuperación. Esta proba combinará unha parte de teoría, con preguntas de respostas cortas e unha parte con supostos prácticos que terá un peso do 70%. Haberá tamén unha a parte de desenvolvemento do plan de empresa, cun peso do 30% da nota final. Será necesario obter unha cualificación mínima de cinco (5) puntos sobre dez (10) en cada parte para aprobar o módulo.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

No caso de perda da avaliación continua por faltas de asistencia:

O número de faltas que implica a perda do dereito á avaliación continua nun determinado módulo será do 10% respecto da súa duración total. Para os efectos de determinación da perda do dereito á avaliación continua, o profesorado valorará as circunstancias persoais e laborais do alumno ou a alumna na xustificación desas faltas, cuxa aceptación será acorde co establecido no correspondente regulamento de réxime interno do centro.

O profesorado poderá non permitir a realización de determinadas actividades aos alumnos que perdensen o dereito á avaliación continua, sempre

que poidan implicar algún tipo de risco para si mesmos, o resto de grupos ou as instalacións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua co cal, por razón de inasistencia reiterada, no sexa posible utilizar os instrumentos da avaliación previstos inicialmente para cada módulo profesional, terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final dos módulos correspondente. Realizarase esta proba escrita no mes de xuño, cun contido teórico (preguntas con respostas breves) e un contido práctico que representará un 70 % da nota final. Asemade, o alumno/a deberá presentar un Plan de Empresa dun negocio do sector, cun peso na nota final dun 30%. Con respecto á cualificación do exame como do plan de empresa necesitarase obter como mínimo un cinco sobre dez en cada un deles para conseguir a condición de apto no módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Establécese a obriga lexislativa de realizar un seguimento da programación que se realizará a finais de cada mes tal como manda a lexislación coincidindo coas reunións mensuais do departamento de FOL, en referencia ao artigo 20.f do decreto que regula o ROC dos CIFP, no cal se sinala que a xefatura do departamento preside as reunións, o artigo 21 que regula as funcións dos departamentos, entre as cales sinala o seguimento do cumprimento das programacións didácticas unha vez ao mes. E en relación a isto, a lexislación sinala:

- Cando como resultado dese seguimento o nivel de cumprimento este por debaixo do 90% sobre o planificado ao inicio do curso, o profesor farano constar no correspondente modelo e o xefe do departamento farano anexionar á acta do departamento de dita reunión, á vez que propondrá acción para solucionar o incumprimento, sempre que sexa viable.

A finalidade destas reunións é analizar o nivel de cumprimento do programado, así como a valoración dos resultados académicos obtidos, incluíndo se é preciso, propostas de mellora que podan ser interesantes cara o vindeiro curso (e incluíndoas na memoria final do departamento).

Asemade, dentro do proceso de avaliación da propia práctica docente., seguiranse varias accións. Ao principio de curso entregarase ao alumnado un listado cos principais obxectivos que queren acadar co módulo de EIE. Despois de cada trimestre elaborárase un cuestionario para que o alumnado poida avaliar a práctica docente, o cumprimento do programa e propoñer melloras. Este proceso repétese ao final do curso con outro cuestionario, co fin de saber o grado de conformidade do alumnado co módulo de EIE en xeral.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

AVALIACIÓN INICIAL.

Tal como sinala o artigo 28, sobre avaliación inicial, - no decreto de 12 de xullo de 2011-, ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa da cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

Nesta sesión, o profesor/a que se encarguen da titoría darán información dispoñible sobre as características xerais do grupo ou sobre as circunstancias específicas académicas ou persoais, con incidencia educativa, de cantos alumnos e alumnas o compoñan.

Esta información poderá proceder, entre outras:

- a. Dos informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada, de ser o caso.

- b. Dos estudos académicos ou das ensinanzas de formación profesional inicial ou para o emprego previamente realizados.
- c. Do alumnado matriculado sen titulación académica de acceso.
- d. Dos informes ou ditames específicos do alumando discapacitado ou con necesidades educativas especiais que poida haber no grupo.
- e. Da experiencia profesional previa.
- f. Da matrícula condicional do alumnado estranxeiro.
- g. Da observación do alumnado e as actividades realizadas nas primeiras semanas do curso.

O tratado na sesión de avaliación inicial e os acordos que adopte o equipo docente nela recolleranse nunha acta, da cal se entregará copia na xefatura de estudos, incluíndo especialmente aqueles que teñan que ver cos aspectos de flexibilidade na duración das ensinanzas, segundo desenvolve o artigo 16 da orde de 12 de xullo de 2011 sobre avaliación e cualificación, e máis concretamente o sinalado no artigo 16.d, medidas de reforzo educativo. Esta avaliación inicial en ningún caso comportará cualificación para o alumando.

O carácter aberto e flexible do currículo ten por obxecto atender á diversidade do alumnado, posibilitando niveles de adaptación curricular ás condicións específicas de cada alumno. Atender á diversidade consiste en tratar de forma diferente ás diversas necesidades e características do alumnado, para garantir que cada alumno acadase as capacidades previstas no maior grado posible.

Podemos distinguir entre diversidade de ritmos de aprendizaxe, baseada na existencia de diferentes intereses, motivacións, capacidades entre o alumando, e diversidade baseada na existencia dos alumnos con necesidades educativas especiais. Referímonos a alumnos con deficiencias físicas (cegos, persoas con deficiencias visuais, xordos, problemas de mobilidade) ou psíquicas.

Tamén tendo en conta a posibilidades ter na aula alumnos sobre dotados intelectualmente, temos en conta actividades de extensión e actividades de reforzo.

Na realización da diagnose inicial e na elaboración da información deberían participar:

- O departamento de información e orientación profesional do CIFP.
- A familia do alumno.
- Organismo especiais (ex. ONCE).
- O resto do equipo docente.
- O gabinete psico pedagóxico da delegación provincial de educación.

Vendo a información obtida, cada departamento didáctico deberá adecuar a súa programación as necesidades do alumnado. En base a isto, tamén se farán as seguintes actuacións:

1. Antes de elaborar a programación, fálase co Departamento de Información e Orientación Profesional do CIFP e cos titores dos grupos que trala avaliación inicial sinalen a existencia de alumnado con necesidades educativas especiais. Asemade, elaborárase unha sesión de avaliación inicial para diagnosticar o nivel do alumnado. Derivado dela, podería darse o caso de permitir a flexibilización modular deste módulo.

2. Ao realizar a programación: teremos en conta o sinalado no capítulo VI da orde de 12 de xullo de 2011 referido ao alumnado con necesidades educativas especiais. O artigo 15 fai referencia ao ámbito e flexibilización modular dos ciclos formativos e sinala: de acordo co artigo 61 do decreto 114/2010, do 1 de xullo, o alumando con necesidades educativas especiais, consonte o establecido no artigo 73 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, poderá ser autorizado, cando as necesidades de apoio específico así o xustifiquen, para cursar os ciclos formativo en réxime ordinario de xeito fragmentado por módulos, cunha temporalización distinta á establecida con carácter xeral. E con ilo:

- a. Actividades de reforzo.
- b. Previsión de tarefas recuperadoras especiais.
- c. Probais orais ao detectar problemas de expresión escrita.
- d. Grado de integración do alumno/a co resto de compañeiros.
- e. Participación nos traballos en equipo.
- f. Colaboración en tarefas común.
- g. Respeto e tolerancia ás ideas alleas.
- h. Probais de avaliación distintas.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados o profesor da materia empregará os seguintes mecanismos ou ferramentas:

1. Realización de esquemas explicativos máis sinxelos.
2. Elaboración de mapas conceptuais explicativos máis sinxelos.
3. Reforzo mediante actividades de apoio máis sinxelas que as actividades da propia unidade didáctica.
4. Entrevista personalizada co alumno/a para atopar a esencia do problema
5. Axuda do departamento de Información e Orientación Profesional do CIFP.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

O decreto que configura o Regulamento Orgánico dos CIFP, decreto 77/2011, do 7 de abril, que establece que na programación didáctica dos Departamentos, incorporaranse os temas transversais do currículo nos obxectivos e contados de cada materia ou módulo profesional. Por elo, as capacidades terminais concretas son:

1. Interesarse por comprender realidades ambientais do sector, analizando como inciden nas propias actitudes e comportamentos e no equilibrio do entorno
2. Distinguir elementos discriminatorios no sector, mostrando unha actitude crítica perante os mesmos e apreciando a diferenza como riqueza colectiva.
3. Formar no coñecemento respecto ao sector produtivo de Galicia.
4. Fomentar a iniciativa emprendedora, a innovación e a creatividade na empresa
5. Formar sobre a selección da forma xurídica, xestión administrativa e financeira, auto emprego, asunción de responsabilidades e funcións no emprego por conta propia para facilitar o acceso ao emprego e a reinserción laboral.

Entre eles, destacamos o seu tratamento nas unidades didácticas:

- Educación para a paz e a convivencia. UD 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,
- Educación para igualdade de sexos. UD 1,2,3,4,7,10
- Educación para a saúde. 1,2,5,6,7,10
- Educación medioambiental. 1,2,3,4,5,6,7,10

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Non se planifican para o curso 2013-2014.

10.Outros apartados

10.1) ACCESO DO ALUMNADO Á PROGRAMACIÓN.

O primeiro día de clase entregarase ao alumnado un copia básica da programación que incluírá a carga horaria do módulo, as unidades formativas e as unidades didácticas do módulo, contidos mínimos, criterios de avaliación así como instrumentos de recuperación e accións ante a perda do dereito de avaliación continua. Asemade, unha copia da programación do módulo na súa versión para o alumno estará dispoñible na aula virtual do centro a través da intranet.